

“Världen har övergivit oss”

Nafaa Mohammed Salem om EU:s svek mot Västsahara

I 33 år har Västsahara varit ockuperat av Marocko. Trots det knyter nu EU Marocko närmare sig och FN fullföljer inte sitt uppdrag om att avkoloniserat Västsahara. Samtidigt minskar matransonerna till flyktingarna i öknen och frustrationen ökar.

– Vi är övergivna, bortglömda, icke-prioriterade av FN, EU och media. Vi har ställt upp på alla krav, visat tålmod och gett allt. Nu har vi kommit till den absoluta gränsen. Nu finns det inget mer att ge och inget mer att vänta. Vi har förstätt budskapet. Västsaharierna kommer inte att få sitt självbestämmande och sin självständighet med hjälp av det internationella samfundet. Vi litade på FN. I 17 år har vi väntat på en folkomröstning om vår självständighet. Lika länge har Marocko förhindrat den. Ingen har fördömt detta. I 33 år har vi bott i flyktingläger totalt beroende av ett minskande humanitärt stöd från omvärlden.

Nafaa Mohammed Salem talar behärskat men med intensitet. Han är en av de två representanterna för Polisario i Norden men större delen av tiden har han varit i Spanien på grund av sjukdom i familjen. Polisario Front har haft representation i Sverige sedan slutet av 1970-talet men representanterna stannar några år och byts sedan ut för nya uppdrag i flyktinglägren eller utomlands.

– Nu finns det inget annat att göra än att gå tillbaka till tiden före FN:s inträde på arenan, det vill säga att återgå till kriget. Det är bättre att dö för sitt land och i sitt hemland än att dö i den algeriska öknen. Jag säger inte detta i egenskap av representant för Polisario utan som en privatperson, men jag vet att jag talar för den absoluta majoriteten av västsaharierna. Människorna har förlorat all tilltro till det internationella samfundet.

– En återgång till krig har diskuterats av västsaharierna i flera år. Pressen på befrielse rörelsen Polisarios ledning har varit stor, men Polisario vill fortsätta den diplomatiska vägen ända tills FN deklarerar att man inte kan lösa konflikten. Polisario har hela tiden respekterat en fredlig lösning och den diplomatiska vägen.

– Redan inför FN:s fredsplan 1991 gjor-

de Polisario många eftergifter. Vi gick till exempel med på att både de marockanska bosättarna och den marockanska armén med sina 160 000 soldater skulle finnas kvar i området även under folkomröstningen.

Vad händer med FN:s särskilde representant?

– FN:s särskilde representant för Västsahara, Peter van Walsum, fick ingen förlängning av sitt mandat i augusti 2008 på grund av att han var partisk till förmån för Marocko. När FN utsåg amerikanen Christopher Ross i höstas förkastade Marocko detta förslag. Sedan dess har ingenting hänt. Tiden går, västsaharierna i flyktinglägren väntar.

– Marocko har förkastat den absoluta majoriteten av alla FN-förslag. Det enda de vill nu är att ge oss autonomi, det vill säga ett mycket begränsat självstyre. Det är naturligtvis en omöjlighet för oss.

Vad anser du om EU?

– Vi är mycket besvikna på EU. Inte bara när det gäller Västsahara. Titta bara på Palestina, Tchad, Irak och Sudan. EU agerar inte.

– När det gäller Västsahara är det Frankrike som manipulerar EU. Tyvärr befinner vi oss i Frankrikes intressfär och är därmed Frankrikes egendom. Jag klandrar inte Frankrike för att de ställer upp för sin gode vän Marocko, men jag klandrar alla andra medlemsländer i EU. Varför säger de inte ifrån? Varför låter de Frankrike styra hela denna process utan att lyfta ett finger?

– Marocko har fått miljoner euro i bistånd av EU för att stoppa migrationen från Afrika till Europa och till utbildning och infrastruktur i Marocko. Vi däremot har sedan 2006 fått minskade bidrag från FN:s World Food Programme, EU:s ECHO och katolska Caritas i Belgien på grund av franska politiska påtryckningar.

– Vi har inget jordbruk eller några fabriker i flyktinglägren. Alla är beroende av hjälp som kommer utifrån. World Food Programmes matsändningar är inte bara oregelbundna, de innehåller inte heller lika många produkter som förut.

– Syftet med det minskade matstödet är att tvinga västsaharierna på knä, att få oss att ge upp. Frankrike finns i FN:s säker-

Västsahara. Den rödprickade markeringen är Marockos befästningsvall.

Rätt till självbestämmande

Västsahara är enligt FN ett icke-självstyrande område med rätt till självbestämmande och självständighet, som ska avkoloniserat. Västsahara var en spansk koloni, men 1975 "överlämnade" Spanien Västsahara till Marocko. Västsaharierna utropade då staten SADR, som är erkänd av cirka 80 länder.

Vid Marockos ockupation flydde många västsaharier. 160000 västsaharier bor i flyktingläger i Algeriet, totalt beroende av humanitärt stöd.

En FN-styrka finns på plats sedan 1991 för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Marocko har dock förhindrat den.

Marocko stöds främst av Frankrike men även av USA. EU slöt 2005, i strid med folkrätten, ett fiskeavtal med Marocko, där de västsahariska vattnen inte var utslutna. EU knyter nu Marocko, som får bistånd, närmare sig genom ett "avancerat partnerskap". Västsahara har förutom fisk även fosfatfyndigheter och troligen olja.

Polisario är Västsaharas befrielse rörelse och bildades redan 1973, då de utkämpade gerillakrig mot Spanien. Rörelsen är i dag baserad främst i flyktingläger i Algeriet och för sedan 1991 ingen pågående väpnad kamp.

hetsråd, i generalförsamlingen och i EU. De blockerar allt.

Varför är det franska stödet så starkt för Marocko?

– Marocko är som en fransk provins. De nära kontakterna mellan den marockanska kungafamiljen och den franska regeringen härstammar från 1950-talet, och det fanns starka radikala grupper i Marocko som ville

införa republik. Frankrike, som var kolonialmakt i både Algeriet och Marocko, slöt en pakt med Marocko.

Varför finns det inget stöd i Marocko för västsaharierna?

– Marocko är en polisstat. Det finns tolv olika säkerhetsorgan. Befolkningen är totalt kontrollerad. Det är förbjudet att ifrågasätta Allah, kungen eller rätten till Västsahara. Det marockanska folket har andra bekymmer än Västsahara; fattigdom, droger och utbildning.

Hur är situationen i lägren?

– Vi är totalt beroende av internationell hjälp, klimatet och den politiska situationen. Vi är oerhört sårbara. Mat och medicin saknas ständigt. Under de senaste tio åren har matsändningarna försämrats, men den verkligt radikala försämringen började för tre år sedan.

– Vi är en tidigare spansk koloni. EU-landet Spanien är därmed ansvarigt, bland annat säljer de vapen till Marocko. Spanien ger oss alltså lite mat men samtidigt ser de till att det finns kulor att döda oss med.

Hur är situationen på ockuperat område?

– Det kommer inte så många nyheter därifrån, eftersom internationella medier inte är där. Journalister får inte komma in och media prioriterar inte oss. Men sedan intifadan i Västsahara startade 2005 har foton spridits via internet. Västsaharier förtrycks, fängslas, torteras och dödas, men ändå fortsätter de att protestera.

– Olika människorättsgrupper som Human Rights Watch och Amnesty har släppt flera rapporter om brotten mot de mänskliga rättigheterna och den svåra situationen för civilbefolkningen, men så länge ingen regering tar informationen till sig och agerar därefter, händer ingenting. Det är en reaktion som vi väntar på medan Marocko fortsätter som förut med sina förföljelser. Samtidigt som FN:s MINURSO styrka finns på plats och ser hur civilbefolkningen behandlas.

– Vårt land är ockuperat. Vi har gett bort allt, framför allt vår tid. En tredje generation växer nu upp i flyktinglägren. Vi är nakna. FN har inte gjort någonting. Det finns ingen framtid.